

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1930 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om höjd skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar.

(2:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 147, hava herrar *Björnsson* och *Wahlmark* hemställt, »att riksdagen måtte besluta,

dels att § 1 i kungl. förordningen om skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar av den 27 juni 1927 skall hava följande lydelse: 'Svenskt aktiebolag — — — Återbäring av tillskjutet kapital.

Å sålunda bestämt beskattningsbart belopp skall utskiftningsskatt utgå med tio kronor för varje fullt hundratal kronor därav';

samt dels att av utskiftningsskatt hälften skall användas för kommunal skatteutjämning.»

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån densamma icke i det följande återgivits, får utskottet hänvisa till motionen.

Skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar utgår enligt förordningen den 27 juni 1927. Genom denna skatt har avsetts att ersätta den s. k. B-skatten för aktiebolag och solidariska bankbolag. Utskiftningsskatten avser sålunda att skapa en viss likställighet beträffande beskattning av bolags utdelade och besparade vinst. I motsats till vad som gällde B-skatten, utgår utskiftningsskatten först då de besparade medlen utbetalas till delägarna.

Föremål för utskiftningsskatt äro av bolaget fonderade tillgångar, som i samband med nedsättning av aktiekapitalet eller vid bolagets upplösning utskiftas, i den mån de utskiftade tillgångarna icke äro att anse såsom återbäring av utav delägarna tillskjutna belopp. Skatteplikten inträder i och med att vinstmedlen bliva tillgängliga för lyftning av delägarna. Utskiftningsskatten gäldas av bolaget och icke av delägarna i bolaget. Beskattningsperioden utgör i regel bolagets hela livstid och omfattar således tiden från bolagets bildande till den tidpunkt, utskiftningen äger rum. Härifrån göres dock ett undantag, som har sin grund

Utskottet.

Gällande bestämmelser och deras tillkomst.

däri, att de vinstmedel, som intjänats före B-skattens införande eller under tid, då bolags vinstmedel varit underkastade B-skatt, fritagits från utskiftningsskatt. Skatten utgår med fem procent av det beskattningsbara beloppet, avjämnat till fullt hundratal kronor. I likhet med vad gällde den av utskiftningsskatten ersatta B-skatten utgår nu ifrågakomna skatt uteslutande såsom statsskatt.

Till motivering för att nämnda skattesats föreslagits beträffande utskiftningsskatten anförde de sakkunniga, vilka utarbetat förslag till bestämmelser rörande denna skatt, följande.

Föremålet för utskiftningsskatten komme merendels att utgöras av under flera år hopsamlad vinst. Då densamma således ej hänförde sig till det före taxeringen närmast tilläandagångna året, saknades anledning att göra skattens storlek beroende av det procenttal på grundbeloppet, efter vilket inkomst- och förmögenhetsskatten beräknades för det år taxeringen ägde rum. Skatteprocenten vid utskiftningsskatten borde vara lika med den skatteprocent, som i genomsnitt skulle hava erlagts av delägarna, därest de besparade inkomstmedlen under bolagets bestånd i vanlig tid och ordning utdelats. Då det icke läte sig bedömas, efter vilken procentsats inkomst- och förmögenhetsskatten framdeles komme att utgå, vore det uppenbarligen omöjligt att med denna utgångspunkt föreslå en bestämd skattesats för utskiftningsskatten. Det syntes sannolikt, att något mer än fem procent skulle vara en lämpligen avvägd skattesats. Då de sakkunniga emellertid stannat vid att förordna fem procent, hade därvid hänsynen till de ur såväl det allmännas som företagens väl förstådda intressen förekommande bolagsfusionerna varit avgörande. De sakkunniga hade ansett det mera lämpligt, att staten nöjde sig med lägre skatteintäkt i nu förevarande form än möjligen lade hinder i vägen för ur det allmännas synpunkt gagneliga bolagstransaktioner.

De sakkunniga uttalade vidare bland annat, att skattens viktigaste funktion måste anses ligga däri, att med densamma större jämnhet och likformighet vunnes beträffande den statliga beskattningen av bolags vinstmedel samt i förebyggandet eller åtminstone minskandet av möjligheten för skattskyldig att genom särskilda manipulationer undgå den i gällande skattesystem avsedda dubbelbeskattningen av bolags inkomst.

Kedjebeskattningsens avskaffande.

Enligt 1910 års förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt voro svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar utan undantag skattskyldiga för utdelning från bolag och ekonomiska föreningar. Däremot voro svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar befriade från skattskyldighet från utdelning från sådana bolag och föreningar, i den mån utdelningen var att hänföra till inkomst av kapital.

I propositioner nr 102 och nr 103 till 1927 års riksdag med förslag till kommunalskattelag samt till förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt föreslogs upphävande av den s. k. kedjebeskattningen. Enligt förslagen frikallades sålunda svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilka icke drevo bank-, emissions- eller annan penningrörelse

eller försäkringsrörelse, från skattskyldighet från svenska bolag och ekonomiska föreningar.

Vid anmälan i statsrådet av förenämnda proposition nr 102 anförde dåvarande chefen för finansdepartementet bland annat följande.

Den ojämförligt viktigaste av de synpunkter, som framförts i diskussionen om aktiebolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning, gällde enligt departementschefens uppfattning storleken av det svenska näringslivets och i synnerhet den svenska industriens beskattning i jämförelse med motsvarande beskattning i främmande länder. Ur viss synpunkt vore frågan om det svenska näringslivets beskattning att betrakta som ett specialspörsmål inom den större frågan om kapitalets förflyttning. Man hade velat göra gällande, att den svenska aktiebolagsbeskattningen utgjorde dels en drivfjäder till flykt av svenskt kapital ur riket, dels ett hinder för ett eljest ej osannolikt tillflöde av utländskt kapital. Givetvis ville departementschefen ej göra sig till tolk för den uppfattningen, att en dylik förflyttning av kapitalet ur riket eller uteblivandet av främmande kapital under alla omständigheter måste vara av ondo, men det förefölle dock, som om en olämpligt inriktad beskattning skulle kunna utgöra ett ej önskvärt konstlat hinder för kapitalets naturliga vandringar. Befunnes det vid en ingående undersökning av de svenska näringsföretagens beskattning i jämförelse med beskattningen i övrigt inom landet, att avvägningen ställde sig för dessa företag väsentligt ogynnsammare än i andra med oss jämförbara länder, så syntes departementschefen detta utgöra ett avgörande skäl att, alldeles oavsett den ståndpunkt man i övrigt kunde intaga till frågan om rättvisan i en dubbelbeskattning av aktiebolagens inkomster, upptaga frågan om denna beskattning till prövning. Därvid syntes man särskilt böra uppmärksamma frågan om denna beskattnings ur nationalekonomisk synpunkt naturliga inriktning.

Problemet om en rationell beskattning av aktiebolagen och deras utdelningar vore tvivelsutan högst komplicerat. Gällande beskattningsform innebure icke genomgående en skärpning av den beskattning, som eljest drabbade skattskyldiga fysiska personer; i vissa undantagsfall hade, enligt vad av tillgängligt material framginge, möjligheten att bilda aktiebolag och bliva underkastad de för dylika gällande beskattningsbestämmelserna kunnat användas för att vinna en mycket betydande lindring i den skatt, som vederbörande skulle fått erlägga, om aktiebolaget ej funnits. Försök att på olika sätt undslippa den beskattning, som lagstiftningen tillämnat aktiebolagen, hade även förmärkts. Vare sig dessa vore att betrakta som utslag av en kanske berättigad strävan att så förmånligt som möjligt anpassa sig efter det gällande skattesystemet eller de vore att anse såsom till sin syftning illojala försök att kringgå skattelagarna, medförde de en ojämnhet i beskattningen, som lagstiftaren icke avsett.

Trots finansiella betänkligheter funne sig departementschefen böra tillstyrka förslaget om borttagande av den statliga skattskyldigheten för inkomster, som aktiebolag med flera åtnjuta från andra aktiebolag, solidariska bankbolag och ekonomiska föreningar. Med hänsyn till faran för missbruk fann sig departementschefen icke kunna förorda, att avdrag medgäves för ränta å skuld för aktier och föreningsandelar i dotterföretag. Departementschefen ville dock framhålla, att försök att använda aktiebolagsformen i syfte att kringgå gällande beskattningsregler

komme att bliva föga lönande, då man vid den utredning, som syntes böra företagas rörande aktiebolagsbeskattningen i allmänhet, givetvis komme att hava uppmärksamheten inriktad därpå, att några luckor i systemet ej skulle förekomma.

I motioner väckta vid 1927 års riksdag hemställdes om avslag å förslaget om kedjebeskattningsens avskaffande. Första särskilda utskottet (kommunalskatteskottet) anförde i sitt betänkande nr 1 i denna fråga följande:

»Utskottet hyser för sin del den uppfattningen, att Kungl. Maj:ts förslag om kedjebeskattningsens avskaffande är i hög grad motiverat och konstaterar, att även i nämnda motioner någon principiell motsättning till denna ståndpunkt ej kommit till uttryck. Motionärernas skäl för deras avslagsyrkande är i stället att finna därutinnan, att vissa missbruk av skattefriheten skulle kunna befaras. Utskottet vill för sin del ej förneka, att så skulle kunna tänkas bliva fallet, därest ej, såsom föredragande departementschefen ställt i utsikt, frågan om bestämmelser till förekommande av dylika missbruk skulle komma att upptagas i samband med frågan om aktiebolagsbeskattningen i allmänhet. Utskottet vill för sin del understryka behovet av dylika bestämmelser och instämmer tillika i departementschefens uttalande, att försök att använda aktiebolagsformen i syfte att kringgå gällande beskattningsregler med hänsyn därtill torde bliva föga lönande. Genom det förslag till s. k. utskiftningsskatt vid bolags upplösning m. m., som av Kungl. Maj:t framlagts och som av utskottet i det följande tillstyrkes, torde för övrigt riskerna för missbruk av aktiebolagsformen av nu anförd grund i betydande grad minskas. Utskottet biträder alltså i denna punkt propositionen och avstyrker bifall till motionerna.»

Som bekant förföll frågan om ändrad kommunalskattelagstiftning vid 1927 års riksdag men förelades jämväl 1928 års riksdag, som antog förslag till kommunalskattelag m. m.

Enligt gällande lagstiftning äro svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilka icke driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, fria från skattskyldighet för utdelning från svenska aktiebolag, solidariska bankbolag och ekonomiska föreningar.

1928 års
bolagsskatte-
beredning.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 februari 1928 tillkallade dåvarande chefen för finansdepartementet sakkunniga att inom departementet biträda med utredning av frågan om aktiebolagens, de solidariska bankbolagens, kommanditbolagens samt de ekonomiska föreningarnas beskattning samt sådana frågor, som därmed äga samband.

Bland de specialfrågor, som hänskjutits till nämnda sakkunniga (1928 års bolagsskatteberedning), torde i detta sammanhang förtjäna uppmärksammas frågan om att tillstänga de luckor, som kedjebeskattningsens avskaffande må hava föranlett, förnyad prövning av den provisoriskt ordnade frågan om utskiftningsskattningsbeskattningen samt övervägande av frågan om undanröjande av den olikformighet, som råder i fråga om beskattning av ränta å s. k. participating debentures samt utdelning å aktier.

I motionen har uppgivits, att till följd av kedjebeskattningens borttagande möjligheterna att vinna skattebesparingar genom bildande av s. k. förvaltningsbolag ökats ävensom att dessa möjligheter syntes hava utnyttjats i stor utsträckning. Dyliga bolag plägade bildas för att övertaga och förvalta aktier i ett eller flera företag. Bolagets inkomster vore i regel helt och hållet skattefria samt fonderades hos bolaget. Först då vinsterna i samband med nedsättning av aktiekapitalet eller vid bolagets upplösning utskiftades till delägarna, uppkom skyldighet att erlægga skatt med 5 procent av inkomsten till staten, varemot kommunal skatteplikt icke föreläge. Då utskiftningsskattens låga belopp sålunda premierade en bolagsbildning, vilken i regel icke syntes hava annat syfte än att skaffa delägarna en utväg att undandraga sig kommunal beskattning för aktieutdelning, hava motionärerna ansett rimligt, att denna utväg göres mindre lockande genom en höjning av utskiftningsskattens belopp. Den av höjningen föranledda ökade skatteinkomsten borde enligt motionen användas för kommunal skatteutjämning.

Såsom chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan i statsrådet av berörda proposition nr 102 till 1927 års riksdag, kan möjligheten att bilda aktiebolag och bliva underkastad de för dyliga gällande beskattningsbestämmelserna utnyttjas för att vinna en mycket betydande lindring i den skatt, som vederbörande skulle haft att erlægga, om aktiebolaget ej funnits. Motionärerna hava endast pekat på ett av de tillvägagångssätt, som kommit till användning för skattebördans nedbringande. Bolagsbildningar hava nämligen kommit till stånd ej endast för undgående helt eller delvis av den dubbelbeskattning, som är avsedd att drabba aktiebolags inkomster, utan i det övervägande fiertalet fall torde genom desamma hava åsyftats att uppnå lindring i den progressiva beskattningen. Såsom måhända mest betänkliga framstå de fall, då bolagen formellt domicilierats utom riket i länder, där särskilda fördelar i beskattningshänseende stå att vinna. Sistnämnda slag av bolagsbildningar hava understundom kommit till användning för att helt och hållet undgå skattskyldighet för vissa slag av inkomster. Uppenbart är, att en höjning av utskiftningsskatten icke på något sätt skulle motverka sådana simultanbildningar.

Tendenser att genom bolagsbildningar vinna lindring i den progressiva beskattningen hava även förmärkts utom vårt land och åtminstone i en stat mötts med särskild lagstiftning.

Frågorna rörande såväl utskiftningsbeskattningens definitiva ordnande som vidtagande av lagstiftningsåtgärder mot försök att använda aktiebolagsformen i syfte att vinna skattelindringar äro såsom ovan nämnts föremål för utredning. Vid sådant förhållande har utskottet, som förutsätter, att arbetet rörande en reformerad beskattning av bolagen kommer att bedrivas med största möjliga skyndsamhet, icke ansett

sig böra biträda motionen, oaktat onekligen skäl tala för att ifrågavarande skatteform vinner tillämpning jämväl i fråga om den kommunala beskattningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I: 147 av herrar Björnsson och Wahlmark, om höjd skatt vid utskiftning av aktiebolags och solidariska bankbolags tillgångar, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 maj 1930.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Boman, K. Oscar Ericson i Oberga, Leander, Björnsson, Månsson i Furuvik, Jönsson i Boa, Bengtsson i Kullen, Hamrin, Lövgren i Nyborg, Olsson i Golvvasta, Nylander i Stockholm, Björklund, Nilsson i Hörby, Wahlmark, Johansson i Östersund, Åström, Östergren, Wijkström och Ericson i Boxholm.

Reservation

av herrar *Björnsson, Månsson* i Furuvik och *Lövgren* i Nyborg, som yrkat bifall till motionen.
